

POSTANOWIENIE

Dnia 14 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Wiliński

w sprawie **R. M.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 14 stycznia 2026 r.

zażalenia skazanego

na postanowienie Sądu Najwyższego,

z dnia 13 listopada 2025 r., sygn. akt IV KO 77/25

w przedmiocie stwierdzenia braku podstaw do wznowienia postępowania z urzędu

na podstawie art. 430 § 1 k.p.k. w zw. z art. 545 § 1 k.p.k.

postanowił:

zażalenie pozostawić bez rozpoznania.

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 13 listopada 2025 r. Sąd Najwyższy na podstawie art. 542 § 3 k.p.k. stwierdził brak podstaw do wznowienia postępowania z urzędu. W uzasadnieniu wskazał, że pismo skazanego zatytułowane kasacja, w którym podniósł zarzut bezwzględnej przyczyny odwoławczej z art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. polegający na rozpoznaniu apelacji przez nieprawidłowo obsadzony sąd odwoławczy – z uwagi na zasiadanie w składzie orzekającym SSA X.Y., potraktowano jako sygnalizację potrzeby wznowienia postępowania z urzędu ze względu na upływ terminu do wniesienia kasacji w tej sprawie. Podano również, że sygnalizowane uchybienie nie wystąpiło w tej sprawie, pobieważ w odniesieniu do

SSA X.Y. w orzecnictwie Sądu Najwyższego nie potwierdzono zarzutów dotyczących jego braku bezstronności i niezależności.

Na powyższe zarządzenie skazany wniósł zażalenie, w którym zarzucił:

„1. obrazę przepisów postępowania, obejmującą naruszenie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, art. 439 § 1 pkt 2 kpk, polegającą na rozpoznaniu apelacji przez nieprawidłowo obsadzony sąd odwoławczy;
2. pominięcie z pola widzenia przez Sąd Najwyższy, zastosowania się do treści wiążącej uchwały Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 roku (BSA 1-4110-1/20), obejmującej uchylenie orzeczenia z urzędu z uwagi na nieprawidłowa obsadę”.

Wniósł o uchylenie wyżej wymienionego orzeczenia oraz przekazanie sprawy do rozpoznania Sądowi Najwyższemu.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie skazanego jako niedopuszczalne należało pozostawić bez rozpoznania.

Zaskarżone postanowienie, na które skazany złożył zażalenie, wydane zostało z urzędu na podstawie art. 542 § 3 k.p.k., a to w związku z jego pismem sygnalizującym jedno z uchybień wymienionych w art. 439 § 1 k.p.k. (zatytułowanym wstępnie kasacją, ale przyjętym jako sygnalizacja potrzeby wznowienia postępowania z urzędu z uwagi na przekroczenie terminu do wniesienia skargi kasacyjnej). Wznowienie postępowania w trybie art. 542 § 3 k.p.k. może nastąpić tylko z urzędu, a nie na wniosek strony. Konkluzja ta stanowi punkt wyjścia do zasługującego na aprobatę poglądu orzeczniczego, że skoro strona nie ma prawa do złożenia wniosku o wznowienie postępowania z przyczyn określonych w art. 542 § 3 k.p.k., to nie przysługuje jej również żądanie – realizowane w drodze środka odwoławczego – by dokonać kontroli negatywnego stanowiska sądu w tym przedmiocie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2009 r., V KZ 31/09, OSNKW 2009, nr 10, poz. 90).

Słusznie wskazuje się bowiem, że sąd w przypadku niestwierdzenia podstaw do wznowienia postępowania w trybie art. 542 § 3 k.p.k., nie ma obowiązku wydania decyzji o charakterze procesowego rozstrzygnięcia w postaci

postanowienia lub zarządzenia (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 2005 r., II KZ 37/05), a to dlatego, że ustawa procesowa reguluje tylko sytuację, w której takie podstawy do wznowienia istnieją. Jeśli natomiast podstawy te nie występują, to wystarczy poinformować strony, że po rozpoznaniu sygnalizacji sąd wznowieniowy nie stwierdza podstaw do dalszego procedowania. O tym stanowisku można poinformować stronę w dowolnej formie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 maja 2008 r., V KZ 27/08). Należy więc stwierdzić, że w zakresie badania z urzędu istnienia podstaw do wznowienia postępowania (art. 542 § 3 k.p.k.) wydanie decyzji w formie procesowej, tj. postanowienia – co miało miejsce w niniejszej sprawie – nie jest wymagane. Oznacza to, że wydanie takiego postanowienia nie może kreować drogi odwoławczej, bo takowej przepisy nie przewidują.

Na marginesie wskazać należy, że sąd w składzie, który wydał zaskarżone postanowienie, niewątpliwie kierował się przy jego wydaniu treścią uchwały trzech połączonych Izb Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/2020, z której nie wynika automatyczna podstawa do zakwestionowania statusu sędziego sądu powszechnego, który został powołany na stanowisko sędziowskie z udziałem wadliwie ukształtowanej KRS. Należy bowiem, jak trafnie cytuje wnioskodawca w treści wniesionego „zażalenia”, wykazać istnienie „konkretnych okoliczności”, wskazujących na szczególnie bliski związek konkretnego sędziego z organami władzy wykonawczej w okresie podejmowania przez te organy zamachu na dobro wymiaru sprawiedliwości, które prowadzą do wniosku, że nie zapewnia on w ocenie bezstronnego obserwatora wymaganych standardów bezstronności i niezależności. Takich okoliczności skazany w odniesieniu do SSA X.Y. nie wykazał; co więcej – jak wskazał sąd wydający zaskarżone postanowienie, oznaczając konkretne orzeczenia potwierdzające jego stanowisko – w Sądzie Najwyższym przeprowadzono test niezależności i bezstronności tego sędziego z analizą jego akt osobowych, a wynik tej weryfikacji okazał się pozytywny. Powyższe wykluczało sygnalizowaną przez skazanego podstawę uchylenia wyroku wydanego względem niego w tym składzie.

Mając na uwadze powyższe, konieczne stało się pozostawienie zażalenia bez rozpoznania.

[J.J.]

[a.l]